

Sosiaalityön palvelut terveydenhuollossa

Potilaan oikeuksien päivä
17.4.2018

Leena Siika-aho

Johtava sosiaalityöntekijä

Oys

Terveyssosiaalityö

- Terveydenhuollon organisaatiossa toteutettua sosiaalityötä potilaiden terveyden ja sosiaalisen toimintakyvyn edistämiseksi ja ylläpitämiseksi
- Tavoitteena vaikuttaa yksilön ja perheen elämäntilanteeseen siten, että sairaudesta/vammautumisesta huolimatta toimeentulo sekä sosiaalinen että yhteiskunnallinen osallistuminen jatkuisivat ja mahdollistuisivat edelleen

- Suomessa arvioitu olevan noin 650 terveysosiaalityöntekijää (2016)
- Terveysosiaalityöntekijän pätevyysvaatimuksena sosiaalihuollon ammattihenkilölain mukainen sosiaalityöntekijän pätevyys (YTM tai vast.)
- Moniosaamista ja -toimijuutta työyksikön, työalueen ja tehtävänkuvan mukaan vaihdellen
- Ei viranomaispäätöksiä
- Palvelut potilaille ja omaisille maksuttomia

Terveyssosiaalityö PPSHP:ssä

- Oys:n sosiaalitoiminnan toimialue (terveyssosiaalityön yksikkö) 22 toimea/virkkaa sisältäen aikuis- ja lastensomatiikan sekä lastenpsykiatrian
- Oys:n aikuis- ja nuorisopsykiatria 7
- Kehitysvammahuolto 2
- Lasten oikeuspsykiatria 2
- Oulaskankaan sairaala 1

Oys:n terveyst sosiaalityö

- Työntekijöillä nimetyt vastuualueet
 - Perehtyminen sairauksiin ja vamma ryhmiin sekä niiden vaikutukseen potilaan työ- ja toimintakykyyn & sosiaaliseen tilanteeseen
 - Yhteistyökumppanit esim. järjestötoimijat tulevat tutuiksi
 - Työn painopistealue vaihtelee työalueen mukaan
 - Pyritään tarjoamaan jatkumoa - tuttu/tutut työntekijä/ -t potilaalle

Miten meidät löytää

- Yhteydenotto voi tulla potilaalta, omaiselta, läheiseltä, henkilökunnalta, viranomaiselta, potilasjärjestöstä yms.
- Lisäksi tiettyjä potilasryhmiä ohjataan järjestelmällisesti sosiaalityöntekijälle/potilaalle tarjotaan mahdollisuutta tavata sosiaalityöntekijä
- Yhteystiedot PPSHP:n internet -sivuilla, osastoilla ja poliklinikoilta, myös sairaalan puhelinvaihteen kautta

Miksi tarvitaan?

- Oikeus itselle tai läheiselle kuuluviin etuuksiin ja palveluihin voi olla vaikea hahmottaa ja sairaus saattaa viedä voimia niin, ettei näihin asioihin jaksa paneutua
- Sosiaaliturvajärjestelmä on laaja ja pirstaleinen ja välillä ammattilaisellekin vaikeaselkoinen => palvelujen ja etuuksien yhteensovittaminen voi olla haastavaa
- Kunkin potilaan/perheen sosiaaliturva ja palvelujen tarve on aina arvioitava yksilöllisesti

Terveyssosiaalityöntekijän rooli

- Potilaan ja omaisten tukeminen
 - Edut, palvelut, ohjaus
 - Psykososiaalinen tuki
 - Kriisityö
- Tulkkina/linkkinä toimiminen
- Verkostotyö
- Osaston/poliklinikan moniammatillisessa tiimissä sosiaalisen tuominen mukaan potilaan hoidon ja kuntoutuksen suunnitteluun, toteutukseen ja jatkoihin
- Potilaan äänen esiin tuominen / asioiden ajaminen verkostossa ja muihin viranomaisiin päin
- Asiantuntija- ja koulutustehtävät sairaalassa ja ulkopuolisten tahojen kanssa (ensitieto- ja sopeutumisvalmennus Oys/Kela, järjestöyhteistyö, oppilaitosyhteistyö yms.)
- Vaikuttamistyö epäkohtien poistamiseksi

Äkillinen sairastuminen/vammautuminen

- Hetkessä muuttuva tilanne, välittömät vaikutukset potilaan ja perheen/läheisten elämään
 - Kotitilanteen selvittäminen ja tuen järjestäminen, tilanteen rauhoittaminen, akuuttien asioiden järjestäminen
 - Toimeentulo
 - Psykososiaalinen tuki/kriisityö
 - Turistisosaalityö

Pitkäaikaissairaat / pysyvän vammaman kanssa elävät

- Työkykyasiat, eläkeasiat
- Kelan vammaisetuudet
- Lääkinnällinen ja ammatillinen kuntoutus
- Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaiset etuudet ja palvelut
- Kotona selviytymisen tukeminen
- Toimeentuloon liittyvät kysymykset
- Psykososiaalinen tuki
- Lasten päivä-/kotihoitoon ja koulun käyntiin liittyvät järjestelyt, erityishoitoraha jne.
- Vanhemmuuden tukeminen

Kuntoutuskysymykset

- Kuntoutusjärjestelmän ”avaaminen”
- Kuntoutuksen mahdollisuuksien selvittäminen ja kuntoutuksen järjestämistä vastuun kartoittaminen
- Hakuprosessissa tarvittaessa potilaan/lapsen vanhempien avustaminen
- Kuntoutusajan toimeentulon selvittäminen taloudellisen huolen minimoimiseksi ja kuntoutuksen mahdollistamiseksi
- Osallistuminen Oys:n ja Kelan kuntoutustoimintaan (ensitietopäivät ja sopeutumisvalmennus-/kuntoutuskurssit)

Lasten psykiatrialla

- Perhetapaajana toimiminen (vanhemmat, sijaisvanhemmat, lasten-/perhekodin vastuuhenkilöt yms.), kunta- ja viranomaisyhteistyö
- Sos.tt mukana komplisoituneissa perhetilanteissa
- Koko perhetilanteen arviointi
- Terapeuttinen työ, perhe- ja pariterapiakoulutus

Lopuksi

- Erikoissairaanhoidossa on paljon erityistä tukea tarvitsevia potilaita, joilla hoito on keskitetty esh:oon. Terveyssozialityö tavoittaa myös henkilöitä, jotka eivät muuten tulisi ns. perinteisen sosiaalityön piiriin
- Sairaalaympäristössä
 - Erityistä tukea tarvitsevat saavutetaan
 - Apua ja tukea voidaan tarjota oikea-aikaisesti
 - Myös ennaltaehkäisevää työtä voidaan tehdä ja tarjota

- Terveyssozialityön tarve ei katoa minnekään sote-/maakuntaudistuksessa
- PTH:ssa hyvinvointikeskuksissa ainoastaan ohjausta ja neuvontaa, ei asiakkuuksia
- Sairaalassa palvellaan myös koko nykyisen erva-alueen potilaita sekä turisteja
- Pitää taata edelleenkin se, että tuetaan ihmisen mahdollisimman hyvää selviytymistä elämäntilanteessaan sairaudesta ja vammasta huolimatta